

Ali El Baghdadi

Sveučilište u Zadru

DRUŠTVO JAPANA U RANOM NOVOM VIJEKU

Prema uobičajenim mjerilima japansko otočje ima prilično dugu povijest ljudskog postojanja. Geografski položaj i njegove karakteristike stvorile su okružje u kojemu se ljudski rod zaista na jedinstven način mogao nesmetano razvijati i stvoriti unikatni svijet i povijest jednog društva koje je na postavljene ljudske životne i društvene potrebe pronalazilo sebi svojstvene odgovore.

Događaji koji su obilježili europsku povijest krajem 15. i početkom 16. st., odnosno izlazak iz epohe Srednjeg vijeka, otvaranje Europe svijetu, znanju, novim idejama i otkrivanje da postoji prostor za razvoj čovjeka, a ne njegov nestanak, poklapa se s velikim društvenim, vjerskim i napose gospodarskim promjenama koje su zahvatile otočje Japana i njegovo društvo. U tom se periodu ne može govoriti o razvijenim vezama između naše evropske civilizacije i dalekog Istoka, ali je dakako došlo do intenziviranja odnosa tijekom žestokih kolonizacijskih i imperijalističkih težnji glavnih europskih velesila u kasnijem razdoblju. Iako nije bilo trgovačkih i kulturnih veza, političke promjene u Japanu poprimile su sva obilježja zapadnoeuropskih apsolutističkih monarhija.

U seminaru će biti izložene osnovne geografske karakteristike japanskog otočja i mora te kratki pregled povijesti japanskog društva koji će obuhvatiti događaje koji su se odvijali neposredno prije početka ranog modernog razdoblja pa do perioda ranog novog vijeka (eng. Early Modern Japan). To je nužno da bi se shvatilo kako je došlo do ranomodernih zbivanja, a posebice do razvoja ozračja koje je omogućilo stvaranje plodnog tla za razvoj visoke japanske kulture, umjetnosti, duhovnosti i književnosti.

Rano moderno doba Japana počinje 1568. godine kada se moćni regionalni vladar Oda Nobunaga osamostalio te započeo sustavno raditi na uspostavi jake vlasti u srednjem Japanu. Tim je postupkom zapravo podčinio nemoćnog šoguna Ogimachia i započeo novo razdoblje koje će trajati tri stoljeća, tj. do 1868. godine kada su Kyoto ponovo opsjedali regionalni moćnik Satsume i Choshue iz jugozapadnog Japana, svrgnuvši dječaka-cara Meija. Time se završilo razdoblje od točno 300 godina tijekom kojih je društvo Japana ostavilo zapise i svjedočanstva o svojim postignućima, ali i teškoćama i krvi koju su prolijevali za svoje ideale. Njihova su postignuća i žrtve poučna i korisna čak i danas.

Period ranog modernog Japana dijeli se na nekoliko razdoblja i na nekoliko kronologija, no najopćenitija i najlogičnija podjela je ona na dva dijela. Prvo razdoblje od gotovo stoljeća i pol obilježeno je nevjerojatnim razvojem na svim područjima ljudskog djelovanja, a drugo razdoblje istog trajanja obilježeno je dugom stagnacijom razvoja.

U ovom će seminaru biti riječi o prvom dijelu razvoja (do 1700. godine). To je razdoblje iznimno važno za daljnji razvoj povijesti Japana, a posebno za njegovo društvo i kulturu. Prikazat će se povijesna kretanja i opisati djelovanje najzaslužnijih ličnosti koje su dovele do uspostave novog poretka bakuhan početkom 17. st. Budući da je glavni

oslonac svakog razvoja gospodarstvo i ekonomske prilike, najveći će dio seminara biti orijentiran na opis i objašnjenje gospodarskih i ekonomskih prilika, te specifičnog "feudalnog" sustava koji se razvio u Japanu. Obzirom na to da su se u tom razdoblju stvorili i uvjeti za intenzivniju komunikaciju, političku, trgovačku i kulturnu razmjenu dobara i znanja između europskih kolonizatora i japanskog vodstva, bit će prikazan i taj znameniti dio, kako japanske, tako i europske povijesti ranog novog vijeka.

GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE JAPANSKOG OTOČJA

Poznavanje geografskih karakteristika vrlo je bitno tijekom obrade povijesnog pitanja, a pogotovo onog koje se odnosi na povijest Japana. Japanske su zemljopisne karakteristike snažno utjecale na sve aspekte povijesnog kretanja, a posebno na proizvodna kretanja, raspodjelu dobara i resursa te predstavljanje samog društva kod kojeg su zemljopisna obilježja mjesta i karakteristike godišnjeg doba središnji čimbenici razvoja i kreativnih dostignuća ljudskih zajednica. Upravo zato se japanske zemljopisne ljepote otkrivaju i u njihovoj funkciji u stvaranju japanskog društva, a samim time i povijesti.

Osnovna geografija, tj. fizički izgled Japana nije se puno mijenjao tijekom posljednjih stoljeća pune pisane povijesti Japana tako da su povijesna kretanja prilično razumljiva, a posebice ona od 16. st. kada dolazi do uzleta pismenosti i prave eksplozije pisanih izvora o razdoblju ranog modernog doba Japana.¹

Japan se sastoji od četiri glavna velika otoka: Hokkaido, Honshu, Kyushu i Shikoku, nekoliko većih otoka u blizini i tisuća manjih otočića od kojih značajniju skupinu tvore Ryukyu i Bonin. Bruto kopnena površina svih otoka iznosi 377.000 četvornih kilometara, što odgovara površini Njemačke. Ukupna obradiva površina obuhvaća 56.000 četvornih kilometara, dok je ostatak prekriven planinskim ili brdovitim područjem prekrivenim šumama, pašnjacima ili naseljima.

Klima Japana odigrala je veliku ulogu pri stvaranju društva i njegovih karakteristika. Ona se kreće od suprotropske do umjereno hladne, te se prema tome i vegetacija razvila od širokolisnih zimzelenih šuma na jugu do širokolisne bjelogorice u srednjem dijelu japanskog otočja i bjelogoričnih borealnih šuma na otoku Hokkaido.

Danas, kao i prije nekoliko stoljeća, stanovništvo je smješteno na prostoru središnjeg dijela uz istočne i zapadne rubove otoka, točnije od sjevernog dijela otoka Kyushu, preko Unutarnjeg mora, do bazena Kinai i ravnica Nobi i Kanto. Kanto je ujedno i najveća ravnica i sjedište megalopolisa Tokija. To je područje dominiralo tijekom povijesti upravo zbog svojih geografskih karakteristika kao što su sigurne i mirne vode Unutarnjeg mora te mnoštvo malih, ali izuzetno plodnih ravnica i zaravni izravno povezanih s dobro pošumljenim planinskim područjem koje je stanovništvu pružalo drvenu građu. Velike ravnice kao Kinai, Nobi i Kanto zbog svojeg su izuzetno pogodnog tla i klime osigurale uvjete za poljoprivredu, a ujedno su bile dovoljno velike i plodne za potporu velikog stanovništva. Takve su uvjete znali iskoristiti ljudi s velikim političkim ambicijama da bi vladali udaljenijim krajevima.

¹ Hall, 1991., 10-20.

Osim velikih krajobraznih razlika, može se primijetiti i duga povijest nepodnošenja i regionalnih napetosti među stanovnicima jugozapadnog i sjeveroistočnog dijela Japana, posebice u građanskim ratovima koji su zahvatili Japan u 60-im godinama 19. st., a koji su se vodili između "civiliziranog" zapada koji je bio pod snažnim utjecajem europeizacije i američkih investitora, te "barbarskog" sjevera koji je još pribjegavao svom tradicionalnom načinu života.²

Planine tvore 80% površine Japana pa su sukladno s tim uvelike sudjelovale u "odgoju" japanskog društva tijekom povijesti. Japan zapravo nema tektonski ravničarskog područja, već su ravnice odvojene naplavni erozijom sakupljenog izuzetno plodnog tla, pogotovo u podnožjima vulkanskih uzvišenja. Tijekom mnogih tisućljeća pepeo iz vulkana isprao se u jezera i plitke obalne vode, što je pridonijelo stvaranju sedimentarnih ravnica iz kojih su se s vremenom stvorile naslage ilovače pogodne za nizinsku vegetaciju. Najpoznatije takve naplavine su nastale erupcijama vulkana Asama i Akagi smještenih sjeverozapadno od Tokija, ali postoji i niz drugih naplavina s planina u predjelu Hakone, od kojih je planina Fuji daleko najveća i najmlađa (ravnica Kanto).

Utjecaj podneblja također nije zanemariv. Najviše su utjecaja imale ciklonalne oluje stvorene iznad Tihog oceana tj. tajfuni. Zbog njih otoci imaju dovoljno oborina, oko 200 centimetara padalina godišnje na jugozapadu zemlje i oko 100 centimetara na sjeveroistoku. Zbog obilja kiše, ali i zbog visokih temperatura ljeti i umjerenih zima, buja vegetacija. Ljudi su se mogli oslanjati na redovite i ciklički pravilne sezonske padaline koje su omogućavale da se na malo obradive ravničarske zemlje uzgoji dovoljno hrane za veliki broj stanovnika³.

POVIJEST JAPANA: Kratki pregled

Razdoblje koje je prethodilo dugom, mirnom i napretkom ispunjenom razdoblju ranog modernog doba Japana obilježeno je kaosom i anarhijom na svim razinama japanskog društva. Dotadašnja politička kohezija dvojne vlasti sustava *ritsuryo* u Japanu strahovito je brzo oslabjela od šezdesetih godina 13. st., a u potpunosti je nestala do kraja prve polovice 14. st. Nestankom vlasti koja bi uredila odnose, nastupila je anarhija izazvana nesposobnošću da se prevladaju nesuglasice između dvojne vlasti dvora i *bakufu*⁴. Vremenom su oni koji su željeli zadobiti neki oblik kontrole stvorili nov način raspodjele političkih, vojnih i religijskih moći nad društvom. Najslavniji pokušaj tog perioda nemira je pokušaj obnove poretka Kenmon, koji je proveo Go-Daigo tridesetih godina 14. st., no taj je pokušaj ipak bio preuranjen i društvo još nije bilo spremno prihvatiti nove ustave i poretke. Iako je pokušaj Go-Daiga bio neuspješan, pokrenuo je cijelu lavinu događaja koji su naposljetku doveli do stvaranja centralne vlasti sa stabilnom linijom vladara i uspješnog novog poretka koji će pružati stabilnost i sigurnost. Prvi djelomično uspješan pokušaj uspostave vlasti učinili su predstavnici obitelji Ashikage potkraj 14. st. Njihov plan nije bio u potpunosti dobro zamišljen niti do kraja proveden pa nije niti pokrio sve društvene slojeve

2 Totman, 2003., 5-9.

3 Totman, 2003., 9-12.

4 "Vlada pod šatorom", vladavina šogunata odnosno cara s plemstvom u razdoblju Kamakura, Muromachi i Edo.

nititi stekao vlast. Njihova se vlast toliko raspršila da su šoguni obitelji Ashikagi ostali čak nezapisani u nekim japanskim historiografskim djelima. Poredak *kenmon* ili režim “moćnih kuća“ bio je ustrojen kao koalicija povlaštenika, u prvom redu dvora sastavljena od *kuge* ili civilne aristokracije, zatim velikih svetišta i *bushija*, tj. obitelji šoguna, daimyoa ili pokrajinskih vladara, koji su vladali samostalno, i drugih viših službenika na visokim položajima. Poglavari *bakufua*, za razliku od njih, sklapali su saveze s pokrajinskim i lokalnim ratničkim vođama uz čiju su suradnju pokušali smiriti stanje u državi. U sedamdesetim godinama 14. st. Ashikagini su dužnosnici dopuštali najvećim lokalnim velikašima ili *daimyoi*, da vladaju područjem samostalno. Zauzvrat su *daimyoi* trebali pomagati Ashikaginoj obitelji u borbi sa ostalim moćnicima koji su se pokušavali uzdići na vladajuću poziciju. U početku je ta koalicija bila nestabilna jer su se njezini članovi borili između sebe, da bi kasnije došlo do ujedinjenja na vrhu zbog opasnosti od nižih društvenih slojeva poput pokrajinskih ratnika (*kokujin*), obrtnika-trgovaca, seoskih poglavara i propovjednika sektaških vjerskih pokreta. No, baš kada su se počeli ujedinjavati viši društveni slojevi, izbio je opći građanski rat zbog osporavanja šogunova prava na vlast⁵.

Među ratnicima bio je raširen oportunitizam pa su mijenjali strane ovisno o potrebi i interesu. U unutrašnjosti su se u borbi za vlast nad zemljom sučeljivali mjesni ratnici ili *kokuji*, koji su se nazivali “starosjedioci“ ili “provincijalci“, s onima koji su tamo trebali vladati prema odluci šoguna; drugim riječima, zemljoposjednici su odbijali prihvatiti odluke središnje vlasti.

Zajedno s propašću pokušaja da se uvede red koji je proistekao iz Ashikagine administracije nastupilo je razdoblje poznato kao *senjoku* ili razdoblje “ratujućih država“ koje traje od 1467. do 1550-ih godina. Tijekom tog razdoblja uništeni su posljednji ostaci klasičnog sustava vlasti i kontrole nad bogatstvima, moći i vjerom. Rušenje režima *kenmon* dalo je pojedincima mogućnost da dobrim idejama i velikim ambicijama potkopaju “vlastodršce“, odnosno nominalne vladare, u događajima poznatim pod nazivom *gekokujo*, “oni dolje koji svrgavaju one gore“, dok konačno pojedinci 90.-ih godina 16. stoljeća nisu uveli mir i jedinstvo u čitavu državu.

Više je razloga propasti dvojne vlasti šogunata⁶ i ulaska u nemirno razdoblje oko 1250. godine. Do tada je društveno-gospodarski rast bio iznimno brz, posebice u srednjem dijelu Japana. Upravo u tome leži najveći problem. Mjesni su moćnici shvatili da onaj tko drži najbogatije regije s najplodnijom zemljom i najboljim resursima može kreirati svoju politiku i nametnuti ju drugima. Osim toga šogunov dvor (administracija) i *bakufu*-šogunovi vazali na njegovoj zemlji- poticali su neprijateljstvo civilne aristokracije *kuge* prema vojnoj aristokraciji *buke*. Dolazilo je do sukoba oko prava nasljeđivanja određenih visokih položaja na dvoru, ali i na nižim nivoima vlasti. Seljaci su morali plaćati porez i civilnoj i vojnoj vlasti. Pošto se u razdoblju oko 1250-ih godina počelo uvoditi i novčano poslovanje kao jedini način plaćanja poreza, ljudi su zbog dugova podizali pobune. Do 1270-ih godina problemi su se toliko nagomilali da je bila dovoljna samo mala iskra da cijeli društveni poredak propadne, a zemlja padne u opće rasulo.

5 Totman, 2003., 157-168.

6 Šogunat je naziv koji označava središnju vlast carstva, a time i samo carstvo.

Osim unutrašnjih problema, zemlji su prijeli i mongolski osvajački pohodi. Mongolska je vojska Kublaj Kana 1268., za vrijeme vladavine dinastije Song, pokušala osvojiti Kinu. Kan je također tražio da mu se pokori i Japan, što su predstavnici vojne vlasti odbili te naredili obranu otoka Kyushua. Unatoč pokušajima Kana da diplomacijom osvoji Japan, do rata je došlo 1274. godine. Kublaj Kan je poslao flotu s 28.000 mongolskih ratnika i korejskih novaka, no doživjeli su katastrofalan pokolj na obalama otoka Kyushua. Kada je uspio slomiti dinastiju Song u Kini, Kan je ponovo pokušao invazijom zauzeti Japan i to 1281. godine sa stotinjak tisuća boraca i 4.400 brodova, no snažan otpor na ključnim mjestima tijekom iskrcavanja i slučajan tajfun kasnije prozvan "božanski vjetar" (*kamikaze*) upropastili su Kanov naum. Nakon 1294. godine i Kanove smrti mongolski vođe nisu pokušavali zauzeti Japan⁷.

Za društvo je puno važnije ono što se dogodilo u Japanu nakon mongolskih pohoda. U vrijeme sukoba mnoge su ratničke obitelji izgubile brojne članove i bogatstvo darovano u obrambene svrhe, no elita dvojne vlasti, a posebno one civilne, nije ih primjećivala niti im je priznavala zasluge za obranu Japana. Mnoštvo je poljoprivrednih zemljišta ostalo prazno i zapušteno. Vjerski hramovi koji su bili pozvani da molitvom i materijalnom pomoći štite narod i državu nisu dobili ništa zauzvrat. Vladajuća elita, poglavito obitelj Hoju, koja je tada bila na vlasti, radila je sve u svoju korist iskoristivši napad na Japan za vlastito bogaćenje i širenje svojih posjeda. Na glavne zapovjedničke položaje postavljala je članove svoje obitelji te ih za to bogato nagradila. Zbog takvih je postupaka broj izgubljenih života i materijalna šteta koju je pretrpio japanski narod tijekom invazije Mongola bila zanemarljiva u usporedbi sa štetnim posljedicama koje je imala politika. Gubljenje vjere u vlastito vodstvo dovelo je do raspada države. Veliki je broj neplaćenih ratnika s velikim ratnim iskustvom i ugledom potražio svoj miraz na drugoj strani zakona, pljačkajući posjede vladajuće elite, ali i nevinih stanovnika. *Akuto* ili "zle bande" postale su svakodnevice tog razdoblja osobito u srednjem Japanu. Veliki je dio japanske flote također pronašao zanimaciju pljačkajući uz obalu Japana i Koreje. Ti su se pljačkaški gusarski pohodi ili *wako* izrazito pojačali u 14. st. kada je nastupila velika glad u Japanu. *Wako* će tijekom rata u Koreji odigrati veliku ulogu kao japanska ratna mornarica⁸.

Uz pokušaje poput Ashikaginih da se uspostavi red i jedinstvo Japana, prolazilo je vrijeme, izmjenjivali su se razni pretendenti i regenti maloljetnih "šoguna" koji nisu imali nikakvu vlast, dok je vojna aristokracija bezuspješno pokušavala uspostaviti red i mir. Tako je šezdesetih godina 15. st. poretkom *kenmon* zavladao potpuni nered. Od nekadašnjeg velikog šogunova dvora ostali su samo bijedni ostaci uprave, svetišta su postala siromašna i očajna, predstavnici bakufua nisu bili sigurni u vlastitim gradovima koji su nominalno pripadali šogunu. Glavne posjede daimyoa razdirale su frakcijske borbe stanovništva i ratnika na nižim položajima. Razne druge društvene i vjerske, tj. sektaške skupine bile su bolje organizirane i mogle su silom štititi svoje interese i osporavati tuđa prava. 1467. godine počeo je desetogodišnji rat za Kyoto, takozvani Oninski rat. Rat je počeo je u središtu Kamigyoa sukobima vojski *daimyoa* koje su skupljene da bi ubrzale pregovore o osporavanju šogunskog položaja između nekoliko frakcija. Došlo je do građanskog rata od kojeg su najviše strepili seljaci. Borbe su se vodile po ulicama, dvorištima i vrtovima,

7 Totman, 1995., 29-37.

8 Totman, 2002., 67-68.

palilo se i pljačkalo. Jedan po jedan opljačkani su i spaljeni dvorci, utvrde, palače, hramovi..., a zbog sukoba na ulicama glavnih gradova, gradske su se elite sklonile i ostavile zemlju bez kontrole i u potpunosti prepuštenu psima rata.

Do godine 1477. veliki dio gradova bio je uništen i nestali su svi simboli središnje vlasti, a težište rata prebacilo se u unutrašnjost zemlje jer su vojske umjesto osvajanja Kyota, koji više nije predstavljao središte zemlje, počele s osvajanjem zemljišta suparničkih *daimyooa*. Lokalni ratnici mogli su povećati svoj ugled i moć osvajanjem zemlje i usmjeravanjem njezinih bogatstava u svoju korist te time stvoriti temelj za stvaranje *gekokujoa*⁹. U prijestolnici Kyotu zbivala se naizgled smiješna situacija: nitko nije želio biti car. Od 1464. do 1586. godine izmijenila su se samo četiri cara. No dugotrajnost vladavine pojedinog cara nije značila stabilnost, već slabost. Carska obitelj bila je bez sredstava za vladanje, pa čak i za održavanje ceremonije uvođenja osobe u carsku dužnost, odnosno krunjenje.

Bez djelotvornog *bakufua*, gradsku upravu postupno su preuzeli trgovci i obrtnici. Nekoliko je članova obitelji Ashikaga i dalje vodilo borbu za naslov šoguna. Daimyoi su ih oportunistički podupirali ili protivili se, no najčešće su ih ignorirali, bili oni u Kyotu, bježali iz njega ili ga pokušavali osvojiti. Takvo je stanje trajalo sve do 1550-ih godina kada će Japan zahvatiti goleme promjene i napredak te prvi kontakti sa silama Europe.

RANI NOVI VIJEK JAPANA ILI KINSEI RAZDOBLJE

Rano moderno doba Japana iznimno je značajno za japansko društvo. To je dugo razdoblje obilježeno velikim promjenama i postignućima na svim područjima ljudskog djelovanja. U prvom redu to je razdoblje obilježeno ujedinjenjem Japana i stvaranjem države s jakom središnjom vlašću, ali i razvijanjem gospodarstva. To je razdoblje kada dolazi do prvih izravnih doticaja sa Europljanima i kršćanstvom. Ukratko, to je razdoblje kada je Japan postao dio svjetske povijesti.

Kada su 1543. godine neki portugalski trgovci u kineskoj đunki (*junka*) doplovili, najvjerojatnije slučajno, do obale otoka Tanegashima u neposrednoj blizini Kyushua nisu vjerojatno ni sanjali o epohalnosti tog pothvata za Europu i Japan. Od Portugalaca Japanci su naučili mnogo toga o zapadnjačkom vatrenom oružju poput mušketa, arkebuza i topova. U slijedeća tri desetljeća japanski se građanski rat među regionalnim vojskovođama ili *daimyoima* neprestano produbljivao i razdvajao društvo. U ta su tri desetljeća veliku ulogu odigrala nova oružja pribavljana sa zapada dajući jednoj strani veliku prednost na bojnopolju, a sukladno s tim i mogućnost da se jedan *daimyo* proširi na područje drugog.

Drugi događaj koji je kulturno obilježio početak ranog modernog doba dogodio se 1549. godine kada je na obalu Japana kod Kagoshime stigao isusovac (jezuit) Francis Xavier, jedan od osnivača Družbe Isusove. Njegov dolazak označio je početak velikih napora isusovačkih misionara da dovedu kršćanstvo u Japan. Zajedno sa njihovom zadaćom i golemim trudom Japan se tijekom sljedećeg stoljeća polako otvarao trgovcima

9 Pojam *gekokujoa* vezan je izrazito uz razdoblje *sangokua*, a označava konstantne izmjene na visokim pozicijama, preuzimanje tuđe imovine te gubitak iste od treće strane.

i misionarima Zapada, te tako u ranom modernom dobu on više nije bio dio svijeta nepoznat Europi već, sa europskog stajališta, prostor velikih europskih trgovačkih, vojnih i kulturnih interesa¹⁰.

S japanskog motrišta, 1550-te godine razdoblje su sukoba *daimyoo* za prevlast. Oni su najprije uspjeli urediti stanje u svojim vlastitim regijama, a zatim su započeli međusobni rat ne bi li se uspeli na mjesto šoguna i ostvarili nacionalnu hegemoniju. Između 1568. i 1590. dva su moćna *daimyoo*, Oda Nobunaga (1534.-1582.) i Toyotomi Hideyoshi (1536.-1598.), uspjela ujediniti sve *daimyo* regije pod jednu vojnu vlast, okupljajući ih u nacionalnu konfederaciju. No, najznačajniji politički i gospodarski događaj tog razdoblja zbio se 1603. ujedinjenjem i podvrgavanjem svih vojnih sila pod jednu osobu, što je dovelo do uspostave novog šogunata sa sjedištem u Edu, u okrilju obitelji Tokugawa pod čijom će vladavinom uslijediti "Veliki mir" koji će trajati sve do polovice 19. st. Novi sustav nazvan *bakuhan*, ubrzo prihvaćen diljem Japana, nije bio proces pokoravanja odozgo nadalje, nego je politička stega došla odozdo nagore, od lokalnih, zatim pokrajinskih vladara prema općedržavnom uređenju¹¹.

Pojedini su se poglavari suočavali s neposrednim problemima, moralo se ovladati velikim brojem različitih načina upravljanja. Budući da su svi ti poglavari vladali u isto poslijeratno vrijeme, razvili su slične načine uprave u svojim pokrajinama. Novonastale upravitelje suvremeni japanski povjesničari nazivaju *sengoku daimyoi*. Oni su osmislili sustav nadzora nad svojim podanicima, proizvodnjom, raspodjelom, trgovinom te stvorili nova načela vlasti kojom su opravdavali vlastito vodstvo.

Dok su srednjovjekovni *daimyoi* veći dio vremena provodili sa šogunom u Kyotu i na svoje podređene prenijeli veliki dio ovlasti, *sengoku daimyoi* živjeli su na području kojim su vladali da bi izravno mogli nadzirati svoje podanike i vojsku. Zahtijevali su da njihovi vazali ili upravitelji žive s njima da bi ih konstantno imali pod kontrolom te uskladili njihove službene dužnosti s količinom obradive zemlje koju su im dodijelili. Upravo je ta zemlja na njihov zahtjev uknjižena te je, uz popisanu kvalitetu i godišnje prinose, omogućila *daimyoima* izravan uvid u vlastite mogućnosti ratovanja i izgradnje. Preustrojili su poreznu i financijsku politiku te uveli red u carine, izvoz i uvoz proizvoda. To im je omogućilo da sakupe dotad nezamislive svote, a time i plaćenike za obranu i širenje svog teritorija. Raznim novčanim poticajnim sredstvima za obrtnike poticali su proizvodnju, osnivali su gradove i trgovačka središta. Dovodili su rudare koji su iskapali potrebne rude, a ponekad stvarali i monopol nad određenom rudom.

Pošto *daimyoi* nisu mogli opravdati svoju vlast tradicijom, jer su je i sami prekinuli stvarajući novi poredak, morali su svoju vlast dokazati drugačijim metodama. Koristili su se napretkom u svojim regijama tvrdeći da pravo na vlast ne dolazi od komada papira koji neki šogun uruči nekom svom vazalu, već to pravo *daimyo* zaslužuje svojim postupcima, bez izravne dozvole šoguna. Takvo stanje pokazuje kako su nisko pale institucije središnje vlasti u Kyotu. Naime, cijelo je vrijeme postojao šogun u Kyotu, no njega ni stanovnici Kyota nisu ništa pitali niti su mu plaćali porez.

10 Totmana, 1995., 29-37.

11 Hall, 2002., 120-128.

Budući da je to izuzetno nemirno vrijeme, vrijeme stalne nesigurnosti od napada jednog *daimyōa* na drugog, *senōoku daimyōi* prvo su povećali svoje vojske i time započeli utrku u naoružanju, čemu su usmjerili cjelokupnu proizvodnju¹². Osim opsega, promijenio se i način ratovanja: obrambeno ratovanje preuzelo je primat nad napadačkim, a u skladu s tim počele su se masovno graditi tvrđave, opkopi, zidine oko gradova itd. Osim fortifikacijskih novotarija, došlo je i do promjene u sastavu vojske koja više nije bila sačinjena od konjaništva i *samuraja* kao elitnih boraca sa skupom opremom, već je masovna vojska s naoružanim pučanima preuzela primat. Njome su zapovijedali *samuraji*, ali kao časnici. Konjaništvo polako gubi ugled na bojnom polju, a nova zapadnjačka oružja poput topova, helebardi i pušaka na fitilj preuzimaju primat. Zbog masovnosti pojavila se i logistika koja je dosegla jako visoki nivo, koristeći se trgovcima, obrtnicima, ali i svećenicima u hramovima.

Od godine 1570. većinu manjih posjeda preuzeli su uspješniji *sangoku daimyōi* pa se cijeli Japan našao u rukama nekolicine. To su Hojo u Odawari, Imagawa i Tokagawa u pokrajini Tokai, Takeda i Uesugi sjeverno od njih, Oda u pokrajini Owari-Kinai, Chosokabe na otoku Shikokuu, Mori na zapadu otoka Honshua i Otomo i Shimazu na otoku Kyushuu.

1. UJEDINJENJE JAPANA POD ODOM I HIDEYOSHIJEM

Sin *kokujina* u pokrajini Owari, Odo Nobunaga, pobijedio je sve svoje suparnike u pokrajini do 1560. godine i stao na čelo svoje obitelji kao jedini nositelj prava na upravljanje pokrajinom Owari-Kinai. To je bio početak velikih uspjeha Ode Nobunage, osobe koja će donijeti mir i red u srednjem dijelu države. U svojem je dugotrajnom ratovanju koristio sva moguća sredstva od zastrašivanja do nasilništva i nemilosrdnog ubijanja, ali i vješte diplomacije i nagrada.

Nobunaga je neprekidno ratovao sa ostalim *daimyōima*. Kao izvrstan vojskovođa, u povijesti je ostao upamćen kao prvi koji je u Japanu upotrijebio novopristiglo vatreno oružje i izvrsno ustrojenu vojnu logistiku, čime je povećao opseg kretanja i mogućnosti svoje vojske odličnim sustavom opskrbe. Upravo je zato i uspijevao poraziti sve suparnike koji su mu stvarali konkurenciju u ranijim danima njegove vladavine. Najtvrđokorniji neprijatelj bio mu je Ishiyama Honkoganji. Njegovi su pristaše, odnosno vazali, uspjeli okružiti Nobunagin teritorij držeći ga tako stalno u opasnosti od napada. Koristili su i hramove na njegovom teritoriju da bi konstantno stvarali pobune. Do kraja rata došlo je 1578. godine kada je Nobunaga svoje brodovlje opremio topovima i tako nekoliko puta porazio Ishiyamu i njegove saveznike na moru, spriječivši opskrbu njegovih krajeva koji su kasnije sami prelazili na Nobunagijevu stranu. No, ni tada nije uspio do kraja poraziti Ishiyamu, već će se to dogoditi 1582. godine. Tom pobjedom je proširio svoju vlast na provinciju Kii s velikim obradivim površinama i rudnim bogatstvima, smještenu u središtu Japana. Njezinim je resursima mogao slobodno pripremati pohode na druge provincije. U sukobima s

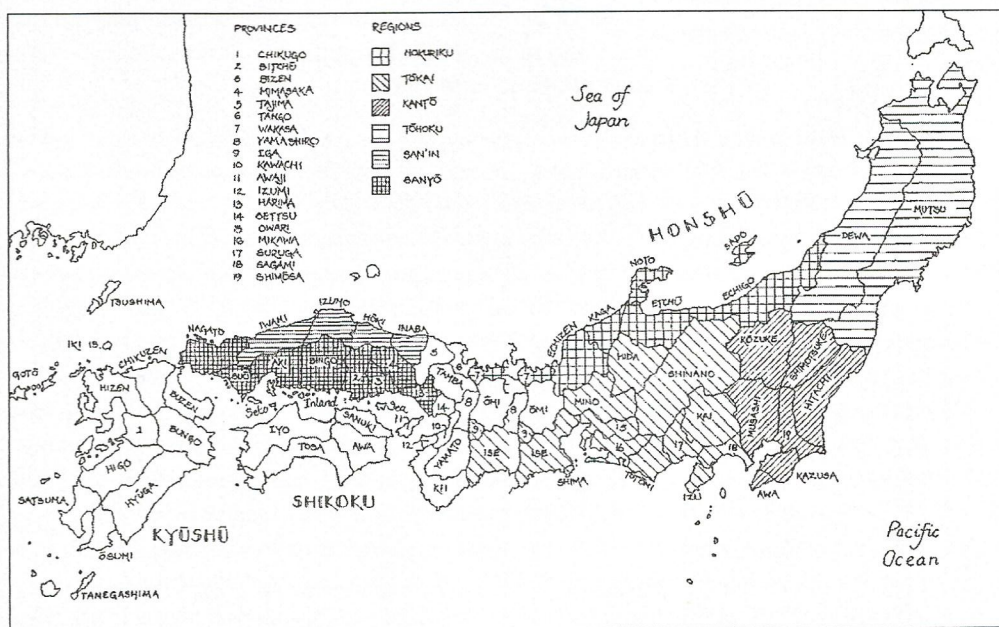
12 Posljedice su zapanjujuće. Za usporedbu, godine 1492. kokujin pod nazivom Hojo Soun (tada još nevažan), pokorio je poluotok Izu s vojskom od oko 300 ranika, a stoljeće kasnije, njegov je potomak Hoju Ujinao je s vojskom od 50.000 vojnika bezuspješno branio svoj golemi dvorac Odaeara od neprijateljske vojske s 200.000 vojnika.

Honkoganjem ističe se Toyotomi Hideyoshi koji je od običnog vojnika došao do položaja generala u Nobunagijevoj vojsci.

Dok je još ratovao s Ishiyamom, Nobunaga je provodio i ustrojavanje vlasti u svojim novoosvojenim i starim provincijama. Ograničio je vlast lokalnih velikaša naređujući im da poruše utvrde u svojim provincijama. Tražio je predaju svih karata i zemljišnih knjiga s informacijama o urodu da bi uskladio i ustrojio plaćanje poreza i dodjelju povlastica svojim vazalima. Povećao je prihode od trgovine, ukinuo je brojne carinske barijere na putovima koje su postojale još od srednjega vijeka, poticao je naseljavanje na području gradova u Gifuu i Azuchiju raznim poreznim olakšicama. Hramovima je nametnuo visoke poreze. Ustrojio je posebnu službu zaduženu za pravodobno i korektno prikupljanje poreza te kontrolu uvoza i izvoza u lukama.

Nakon osvajanja provincije Kii, Nobunaga se bacio na osvajanje susjedne provincije Shikoku. Na istoku je sa svojim suradnicima poput Tokugawe Iyasua osvojio veliki dio pokrajina Suruge, Kaija, Shinana. Potisnuo je *daimyos* Moriju na krajnji zapad otoka Honshu da bi zatim nakratko stao sa osvajanjima. Proširio se na susjedna područja osvajajući dio po dio, dok nije odlučio Moriju u potpunosti poraziti. Poslao je svojeg generala Akechi Mitsuhidea koji se zbog neprestanog ratovanja odlučio okrenuti protiv Nobunage. Odustao je od pohoda i otputovao s glavninom svoje vojske te u zasjedi ubio nezaštićenog Nobunagu u jednom od većih hramova pokrajine Hokke.

Smrt je prekinula Nobunagino teško osvajanje središnjeg Japana koje je trajalo desetak godina. Umrijevši na vrhuncu svoje moći 1582. godine, ostavio je veliko nasljeđe, odnosno veliko ustrojeno područje koje je, osim na rubnim područjima, nakon dugog vremena uživalo u miru. Njegovu će politiku nastaviti njegov vojskovođa Hideyoshi.

Slika 1. Prikaz japanskih provincija tijekom ranog modernog doba.

2. HIDEYOSHIJEVA VLADAVINA I UJEDINJENJE JAPANNA

Hideyoshi se uzdigao iz redova običnih vojnika pješaka. Odlično je služio u Nobunaginoj vojsci te je do 1582. godine postao jedan od najodanijih i najuglednijih generala kuće Oda.

Nakon Nobunagine smrti strahovito je brzo reagirao te prekinuo bitku s Morijem, dogovorio primirje i u Kyotu porazio Akechija. Osvojio je grad mnogo prije nego što su drugi zapovjednici Nobunagine vojske uspjeli reagirati. Do 1583. godine uspješno je ovladao većinom vazala i provincija koje je prethodno kontrolirao Nobunaga i porazio je Shibatu Katsueia koji mu se suprotstavio. Shibatu je također bio jedan od pretendena na Nobunaginu ostavštinu. S Ieyasom je vodio dva krvava rata, no na kraju je i on priznao Hideyoshijevu vladavinu. Hideyoshi je 1585. godine čvrsto vladao cijelom Nobunaginom državom i žurio se proširiti je. Sklopio je savez s Morijem i nastavio osvajanje Shikokua, a s druge strane započeo je osvajanje Kokurikua. Pošto je obitelj Shimazu proširila svoju vlast na veći dio juga otoka Kyushua, Hideyoshi je morao intervenirati. Početkom 1587. godine otplovio je na Kyushuu s golemom vojskom i u dva mjeseca natjerao obitelj Shimazu da mu se pokori i da se povuče na područje malena gradića Kagoshima na krajnjem jugu otoka¹³.

Tijekom svoga boravka na Kyushuu, Hideyoshi se pozabavio i nekim drugim pitanjima. U gradu Nagasakiu vlast su držali novopridošli portugalski misionari isusovci koji su agresivnim mjerama pokrštavali stanovništvo Kyushua, uključujući neke ugledne *daimyoe* i *samuraje*. Hideyoshi je gajio staru japansku tradiciju miješanih vjera pa je, izjavivši da je "Japan zemlja bogova", zahtijevao da pučanstvo ima pravo na slobodan izbor vjeroispovijesti. U svom je pohodu osvojio Nagasaki te zapovjedio misionarima da se smjesta povuku iz Japana. Optužio je obraćenike za napad na svetišta i hramove. Radi toga je zaprijetio svakom velikašu da će mu oduzeti svu zemlju ako dopusti takvo ponašanje. Razlozi protjerivanja su vjerojatno puno dublji. Propovijedanje misionara je vjerojatno zadiralo u njegovo pravo vladanja pa je zato tako burno i nasilno reagirao. Upravo je zato otjerao samo misionare, a ostavio trgovce koji su mu donosili oružje i plaćali velik porez. Otok Kyushu ima izvanrednu poziciju za trgovačku razmjenu, a to je Hideyoshi vješto iskoristio. Da bi pridobio stanovnike Kyushua, davao im je porezne olakšice pa čak i poticaje za vanjsku trgovinu. Dopustivši, pa čak i potičući, ostanak portugalskih trgovaca na Kyushiu, on je potaknuo jednu bogatu i uspješnu suradnju iz koje su obje strane izvlačile novčanu korist.¹⁴

Obzirom da je gusarenje još uvijek bilo jedna od glavnih zanimacija japanskih pomoraca, vanjska je trgovina došla u opasnost. Hideyoshi je i tu pokušao uvesti red novim prijetnjama podčinjenim *daimyoima*, potičući ih da uvedu red u svojim lukama i kontroliraju gusarstvo.

Nakon osvajanja Kyushua te uspostave vlasti na tom otoku, Hideyoshi se vratio u Kyoto gdje je dočekan kao pobjednik. No, za uspostavu potpune kontrole trebao je osvojiti posljednju provinciju koja nije bila u njegovim rukama. Pozvao je 1588. godine Hojoa iz Odaware da mu se pokori, na što se Hojo snažno usprotivio. Uslijedili su dvogodišnji pregovori koji nisu donijeli nikakvog uspjeha pa se u proljeće 1590. godine Hideyoshi

¹³ Totman, 2003., 207-220.

¹⁴ Totman, 2003., 207-220.

potpomognut Ieyasuovim snagama pojavio pred njegovim dvorcem Odowara. Mornaricom je blokirao pristup s morske strane. Tog je proljeća Hojo morao priznati poraz.

Taj je pohod bio više demonstracija sile Japana namijenjena mogućim pobunjenicima ili stranim napadačima. Hideyoshi je pred Odowaru doveo oko 200.000 vojnika, ne računajući potrebnu logističku potporu i ljude koji su sudjelovali u opskrbi tolikog mnoštva. To je ujedno bila poruka Hojjevu savezniku, mladom Dateu Masamuni iz pokrajine Sendai. Poruku je Masamuna jasno primio te je iduće godine nakon intenzivnih pregovora priznao vrhovnu vlast Hideyoshija. Smirivanjem pobuna u već osvojenim pokrajinama i uništenjem vjerskih sekti koje su zagovarale neke druge oblike vladavine, prvi je put u dvjesto pedeset godina to područje uistinu bilo pod vlašću jednog čovjeka. Država je bila uređena, a svi su se *daimyoi* pokoravali najsposobnijem među njima. Nesposobni je šogun u Kyotu samo mirno i poslušno gledao kako Hideyoshi, formalno njegov vazal, upravlja državom stvorivši novi sustav vladanja i poretka.

3. HIDEJOŠIJEVO UREĐENJE DRŽAVE I ZAČETAK BAKUHANA

Budući da je Hideyoshi naslijedio sređene prilike u srednjem Japanu nakon Nobunagine smrti, mogao se usredotočiti na osvajanje rubnih krajeva Japana koji su bili u rukama nekolicine pokrajinskih velikaša (*daimyoo*). Osvojena je područja iskoristio tako što je vazalima dodjeljivao zemlju te nagrađivao zaslužne saveznike, a oduzimao onima koji su mu se odupirali. Država koju je stvorio 1592. imala je veliko središnje područje pod vlašću njegovih vlastitih vazala *fudai* koji će sačinjavati *bakufu* iz čijih će redova kasnije dolaziti dvorski službenici. Ostatak su zemlje većinom držali nekada suprotstavljeni *daimyoi*, sada nazvani *tozama*. Svaki je imao svoje sjedište, administrativni aparat, vojsku i izvor prihoda.

Mir u državu uvodio je Hideyoshi na različite načine. Provodio je demilitarizaciju većeg dijela pučanstva i propisivanje pravila za one koji su zadržali vojnu službu. U početku je poštovao postojeće običaje nazvane *sashidashi* prema kojima je sakupljao spise o vlasništvu zemljišta i podatke o prihodima svakog područja. No od 1582. godine naređuje da se izmjere zemljišta u okolici Kyota. Tako je točno utvrdio veličinu posjeda tamošnjih brojnih svetišta i hramova te gradske elite, potvrđujući ili mijenjajući njihova prava. Pošto je od tada počeo širiti svoju vlast na ostala područja, podčinjenim *daimyoima* naredio da isto učine na svojim područjima. Tako su do sredine 90-ih godina 16. st. zemljišne knjige za područje srednjeg Japana, u kojemu je on izravno vladao, sadržavale podatke o veličini polja i vjerojatnom urodu, a osim toga utvrđeni su stupnjevi kakvoće zemlje, tj. plodnosti i način mjerenja vjerojatnog uroda. Upisivala su se i vodena i suha polja, a novost je što su se u zemljišne knjige počela upisivati i planinska šumska bogatstva, divlja polja riže te područja koja su oštećena sušom ili poplavom. Da bi plaćanje poreza bilo točno, za svaku je parcelu upisano i ime odgovornog zemljoposjednika. Zemljoposjednici su imali primjerke ucrtanog zemljišta iz zemljišne knjige zbog bolje regulacije plaćanja zakonom određenog poreza.

Do Hideyoshijeve smrti sva su se zemljišta sustavno ucrtavala. Nikada do tada jedan japanski vladar nije imao tako jasan uvid i nadzor nad poljoprivrednom proizvodnjom. Budući da je od *daimyoo* zahtijevao uvid u izvješće o rezultatima mjerenja mogao je kontrolirati veličinu prihoda svakog *daimyoo*, a samim time i njegove vojne mogućnosti.

Obzirom da su bilježena imena poljoprivrednika u zemljišne knjige, bilo je puno lakše podijeliti stanovništvo na poljoprivrednike i vojnike čime su spriječeni gospodarsveni gubici u slučaju velikih vojnih akcija kakve je Hideyoshi planirao provesti.

Veliki gubici na bojnopolju ne bi pogodili gospodarstvo jer su svi proizvođači bili na sigurnom održavajući i dalje visoku razinu produktivnosti. Takvo gospodarstvo temeljeno na uređenoj poljoprivrednoj proizvodnji postalo je glavni financijski oslonac za Hideyoshija, unatoč unaprjeđenju drugih grana gospodarstva poput trgovine, obrta i dr. Čak su i glavni rudnici zlata bili pod njegovom vlašću, a ukinućem poreza na tranzit među pokrajinama potpomogao je razvoj trgovine diljem carstva. Zbog kontrole nad rudnicima zlata mogao je uvesti reda u kovanje zlatnog novca određivši njegovu standardnu težinu i kakvoću, a uveo je i srebrni i bakreni novac.

Hideyoshiju je bogatstvo služilo i za kupovanje ugleda na dvoru u Kyotu, jer, iako je uloga šoguna bila zanemariva, elita sačinjena od starih velikaških obitelji određivala je tko ima pravo na više plemićke časti i ugled u društvu i zemlji. Hideyoshi je tijekom svojih osvajanja konstantno kupovao njihovu naklonost dodjeljujući im zemljišta. Razlog se krije u njegovu podrijetlu: kao potomak obitelji niskog podrijetla, slabo je bio prihvaćen u višim krugovima unatoč svojim zaslugama. Zajedno s mitom velikaši su ga ipak prihvatili, posebice osamdesetih godina kada šogun nije imao dovoljno ni za održavanje dvora kojim je upravljao. Hideyoshi je obnovio palaču, hramove, svetišta i dvorce, čak i neke koje je tijekom svojih osvajanja sam srušio. Dao je preurediti Kyoto: izgradio je *odoi*, veliki zemljani bedem oko grada s deseterim vratima, dug dvadeset kilometara.

Zbog bojazni od pobuna, ali i zbog zadržavanja vojne kontrole u državi, Hideyoshi je svojim ukazom iz 1588. godine zabranio zemljoradnicima u svim pokrajinama da posjeduju bilo kakvu vrstu oružja. Nastavio je Nobunaginu politiku rušenja utvrda i stroge kontrole nad lokalnim ratnicima i *daimyoima*. Izdao je naredbu da nitko ne smije udomaćiti, zaposliti ili dati zemlju bilo kojem ratniku koji je bez dozvole napustio svojeg vođu. Time je pokazao nižim slojevima, koji su konstantno patili, da će uvesti mir u državu i stvoriti stanje u kojemu se oni neće morati bojati za svoje živote zbog nekontroliranih bandi plaćenika. Svo oružje sakupljeno od seljaka i demilitariziranog pučanstva dao je rastaliti i pretočiti u ogroman kip Buddhe za hram u Hokoji. Od vojske, koja nije morala predati svoje oružje, zahtijevao je veće odjeljivanje po činovima. Posebno je ustrojio činovne *samuraja* i običnih vojnika koji su se razlikovali po plaći, opremi i oružju, raskoši prebivališta, ceremonijalnim povlasticama, odjeći, frizuri, pa čak i hrani.

Sljedeći korak koji je imao strahovite posljedice na administrativni sustav zemlje je sustavan popis stanovništva iz 1591. godine. Pokoreni *daimyoi* morali su svojim vazalima zapovjediti da zapišu po selima broj kuća i za svaku kuću broj stanovnika, posebno muškaraca, žena i djece, starih i mladih. Išao je i korak dalje te zapovjedio da se zapišu i njihova zanimanja.

Što se tiče *daimyooa*, osim već spomenutih uvida u njihove prihode, postavljao im je velike zahtjeve za plaćanje vojnog poreza ili *gunyaku*, te si prisvojio pravo na oduzimanje ljudstva i materijal za izgradnju vlastitih projekata. Takvi i slični zakoni bili su ispiti kušnje za *daimyoe*. Morali su sudjelovati na svakoj ceremoniji koju bi Hideyoshi organizirao, ali i svakodnevnom javnom životu.¹⁵

15 Totman, 2003., 207-220.

4. INVAZIJA KOREJE I HIDEYOSHIJEV PAD

Većina Hideyoshijevih odluka vezana je uz kontrolu stanovništva, tako da je do 1592. godine imao uvid u svaki djelić vojnog i gospodarskog sustava. Kasnije će se otkriti prava Hideyoshijeva namjera i razlozi tolike kontrole vojske i gospodarstva. Hideyoshi se zanosio idejom o osvajanju Koreje, Kine pa čak i Indije. No, to je ujedno i pogreška koja je počinio u zadnjim godinama vladanja, a koja će zasjeniti sva njegova veličanstvena postignuća na području administracije i gospodarstva. Ne zna se što ga je potaknulo na ideju o osvajanju tih teritorija, no možda se odgovor krije u riječima upućenim korejskom kralju Yi Sonjou, 1592. godine: *“Jedino što želim jest da moje ime bude poznato u iduća tri stoljeća u Japanu, Kini i Indiji”*.

1583. godine Hideyoshi je naredio svojim generalima da pripreme sve raspoložive snage za osvajanje države cara Yija. Izgradivši utvrđenje na rtu otoka Kyushu koji se protezao prema Koreji mogao je s lakoćom kontrolirati prijevoz vojske u Koreju. Napredovanje japanske vojske bilo je strahovito. Invazijska je snaga bila sastavljena od ukupno 158,800 ljudi podijeljenih u devet divizija. Mobilizacija koja je nastala po Hideyoshijevoj zapovijedi obuhvatila je cijeli Japan. Samo u dvama velikim provincijama Kinai i Tokai mobilizirano je 100,000 ljudi. Nisu svi mobilizirani ljudi izravno bili uključeni u borbu, ali su zasigurno u njoj sudjelovali na ovaj ili onaj način.

Prije napada Hideyoshi je zatražio od korejskog cara Yija da mu omogući slobodan prolaz do Kineske granice na rijeci Yalu. Yi je to odbio- radije je odabrao otpor nego da bude ponižen. Naredio je da se vojska pripremi za iskrcavanje japanskih trupa, ali prekasno. Iskrcavanje se odvijalo kod mjesta Pusan, čija je opsada trajala do sljedećeg dana kada je grad predan. Nakon toga japanske su snage zastrašujuće brzo napredovale prema sjeveru poluotoka. Tijekom napredovanja nailazili su na veoma slab otpor korejskih trupa koje su bile u potpunosti nepripremljene za takvu vojnu silu. Mnogi su korejski zapovjednici bježali pred nadirućom silom, a oni koji su ostali nisu mogli pružiti veći otpor. Osamnaest dana nakon japanskog iskrcavanja kod Pusana, korejski je kralj Yi napustio prijestolnicu Seul i pobjegao u P'yongyang. Nakon samo tri tjedna od iskrcavanja, Seul je pao u japanske ruke. Jedan dio vojske je pod zapovjedništvom Konishia okupirao i P'yongyang, uzrokujući još jedan bijeg korejskog kralja. Ostatak je vojske nakon osvajanja Seoula krenuo prema jugoistoku te je tamo pod vodstvom Kata Kiyomasa i Nabeshime Naoshigoma devastirao istočni Hwanghae i nakon tjedan dana marširanja ušao u Hamgyong provinciju. Trebalo im je nešto manje od dva mjeseca da ovladaju područjem te ogromne provincije, a u tom je procesu Kato uspio zarobiti i dvije korejske princeze. Nakon toga su ta dvojica vojskovođa pvela ekspediciju u Manduriju, tako da su već napustili Koreju i ušli u Kinu.

U međuvremenu, ostali su vojskovođe vrijeme iskoristili da bi pokorenu Koreju ustrojili po nalogu Hideyoshija. Sakupljali su informacije o mogućnostima oporezivanja stanovništva, zaplijenili su velike količine blaga i oružja, otimali su članove obitelji vladajućeg sloja u Koreji da bi ih držali pod svojom kontrolom. Počeli su s popisivanjem zemlje i ustrojavanjem Koreje kao još jedne japanske provincije. S druge strane, vrativši se iz ekspedicije u Manduriju, Kato javlja Hideyoshiju da je smirena te pokorena i ta pokrajina koja sad polako isplaćuje porez. No, nije znao, pa tako nije mogao ni javiti, da je, u vrijeme kada je pisao izvještaj, dio pokorene provincije već digao pobunu, dok je osta-

tak zemlje polako trpio. Samo se čekao trenutak kada će izbiti pobuna na prostoru cijele Koreje. Pobunjenike je zasigurno potaknulo kretanje kineske vojske prema Koreji, koja se predstavljala kao oslobodilačka za korejski narod.

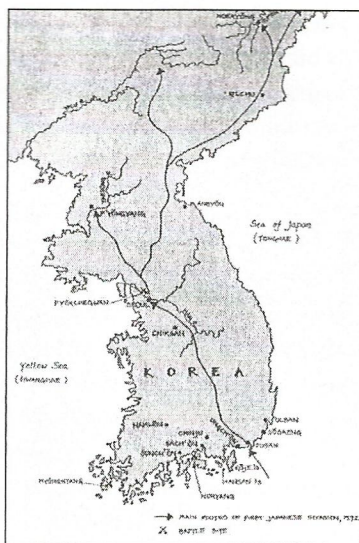
Dok su postrojbe Hideyoshijevih *daimyoo* nastavljale sa svojim krvavim pohodom po Koreji, on je nastavio sa ustrojavanjem države. Uvodio je još stroža katastarska mjerenja te započeo velike građevinske pothvate i priređivao zabave. Ušao je u spor s franjevačkim misionarima iz Španjolske naredivši da se ubije šest misionara i dvadesetak obraćenika- to je bio tek pokušaj zastrašivanja jer nije nastavljao daljnje progone, već je dopuštao da se španjolski trgovci i dalje sidre u japanskim lukama i tamo razmjenjuju robu.

Tada su njegova vlast i položaj zapali u krizu. Stanje u Koreji išlo je nagore pa ga je prošla želja za osvajanjem. Do godine 1593. kineska je vojska uspjela odbaciti japanske snage sa sjever Koreje, dok je udružena korejsko-kineska flota uspijevala odsjeći opskrbenne putove japanskih brodova te time znatno oslabiti položaj Hideyoshijeve vojske. Nakon nekoliko neodlučenih okršaja na kopnu i moru, potpisan je privremeni mir 1593. godine. Pregovori su trajali sve do 1596. godine, kada je došlo do izbijanja pobune u Koreji i velike odmazde japanske vojske. Obnova sukoba završila je velikim gubicima na obje strane. Budući da su kineske snage sve više potiskivale Japance prema jugu, a domaće se stanovništvo snažno odupiralo, japanska vojska nije imala oslonca za uspostavu korektnije linije obrane. Kada je do vojske u Koreji stigla vijest o smrti Hideyoshija, sustavno se počela povlačiti japanska vojska. Do sredine prosinca 1598. godine rat u Koreji bio je završen¹⁶.

Mnogo vremena prije smrti Hideyoshijevo zdravlje bilo je ozbiljno narušeno pa ga je najviše zabrinjavalo pitanje nasljednika jer nije bio plodan. Zbog toga je morao 1589. godine proglasiti svog nećaka Hidetsugua za svojeg nasljednika. Kada je njegova supruga Yodogimi rodila 1593. godine, zapovjedio je nećaku da se ubije, a potom je pobio sve njegove vazale, žene i djecu ne bi li zatro sve tragove njegove obitelji. Tako je jedini nasljednik postao dvogodišnji Hideyori. Pošto je Hideyoshi znao da neće doživjeti vrijeme kada će moći državnu vlast predati svom zrelom sinu, sastavio je vijeće od njemu najodanijih savjetnika i vazala koji su trebali upravljati državom dok njegov sin ne odraste. Skupini nižih vazala predao je upravljanje svakodnevnim poslovima u državi. Svi su se obvezali na odanost. Povukli su svoje postrojbe iz Koreje, čekajući potom da se ponovo pobune i osamostale. Hideyoshi umire 1598. godine.

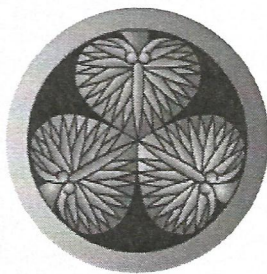
Nakon njegove smrti stanje se ponovo pogoršalo jer su obnovljene borbe za vlast, no začuđuje činjenica da je bila potrebna samo jedna bitka da se uspostavi vladavina novog poretka s novom obitelji na vlasti. Obitelj Tokogawa vladat će Japanom sve do sredine 19. st.

16 Hall, 2002., 136.

Slika 2. Prikaz kretanja japanskih trupa-Hideyoshijeva invazija Koreje

STVARANJE DRŽAVE POD VLAŠĆU OBITELJI TOKOGAWA

Slika 3. Amblem obitelji Tokogawa

Japansko ujedinjenje krajem 16. i početkom 17. st., od strane tadašnjih europskih trgovaca i povjesničara viđeno je kao dio povijesnog kretanja koje se odvijalo i u Europi tijekom ranog novog vijeka. Tako je Will Adams (1564-1620), pristigavši na japansko tlo 1600. godine, uvidio da je tamošnji život u velikoj mjeri sličan onome koji je on poznao, čak i malo lagodniji. Japan je za njega država visokog reda i zakona kojom se upravljalo bolje nego bilo kojom drugom njemu poznatom zemljom. Iako su Europa i Japan udaljeni polovicu svijeta, sličnost promjena i procesa koji su se odvijali u tim područjima tijekom 16. i 17. st. zapanjujuća je. Glavna karakteristika ranomodernih država u Europi je stvaranje apsolutističkih monarhija, počevši od talijanskih gradova država, preko monarhija u Španjolskoj i Portugalu do Engleskog kraljevstva pod dinastijom Tudora i Francuske pod vlašću Bourbona. Kada se podvuče crta, iako se može zapaziti da su sve te države imale izvjesne sličnosti u vladajućim i društvenim strukturama. U Europskim je monarhijama došlo do centralizacije i povećanja moći koncentrirane u rukama monarha na račun zemljoposjedničke aristokracije i vjerskih ustanova. Upravo je na taj način ustrojena i vlast

u Japanu. Šogun je svojom vojnom silom, pravilima i odredbama držao svu moć u svojim rukama. O točnom ustroju vlasti bit će riječi u narednom odlomku.

Pitanje vlasti nakon Hideyoshijeve smrti riješena je u jednoj jedinjoj velikoj bici za Japan koja se odvila u blizini Kyota, kod grada Sekigahare. Bitka se vodila između nekađasnih Hideyoshijevih vojskovođa. Na bojnem, ali i političkom planu najviše je uspjeha imao Tokugawa Ieyasu. On je sa svojim pristašama pobijedio u bici kod Sekigahare te je naslijedio državu koju je stvorio Toyotomi Hideyoshi. Nakon što je uspješno slomio svaki otpor, godine 1603., s vojskom se pojavio pred Kyotom i zbacio formalnu, tada već u potpunosti zaboravljenu, dinastiju Ashikaga. Zasjeo na prijestolje šoguna potvrdivši stanje koje je trajalo još od vremena Hideyoshija. Naime, još je i Nobutada morao slati darove dvoru i pojavljivati se na dvoru cara, iako je ponekad i sam plaćao ceremonije kojima je prisustvovao. Hideyoshi je morao podilaziti starim uglednim obiteljima da bi bio prihvaćen u visokim krugovima zbog svojeg niskog podrijetla. Iako je imao u rukama cijeli Japan, nije imao nasljednika koji bi preuzeo vlast, a samim time ni mogućnost da uvede novi šogunat. Ieyasu je imao sve uvjete: ustrojenu državu, jaku i centraliziranu središnju vlast, vojnu moć svih *daimyoo*, plemenito podrijetlo, ali i mnoštvo nasljednika koji su mogli nastaviti njegovu politiku. S njegovim stupanjem na prijestolje šoguna ta je titula ponovo dobila značenje koje je imala prije dva i pol stoljeća - naziv vladara i gospodara cijelog Japana- što je Ieyasu uistinu i bio.

Ieyasuovo je najveće postignuće uspješan nastavak Hideyoshijeve politike upravljanja i razvijanja administracije pomoću koje je upravljao svakom pojedinošću iz privatnog i javnog života svojih podčinjenih *daimyoo*, ali i običnih ljudi. Tako je svojem sinu u nasljeđe prepustio snažnu državu ustrojenu po novom poretku *bakuhan taisei*.

Za razliku od Nobutade i Hideyoshija, Ieyasu je stanovao u svojem gradu Edou, a ne u Kyotu. Time je središte japanskog društva premješteno iz pokrajine Kinai u pokrajinu Kanto i prekinuta je tradicija vezana uz prijestolnicu koja je bila prepuna političkog prepucavanja i zamrlosti, simbol starog poretka.

Što se tiče novih odredbi, Ieyasu je nastavio s Hideyoshijevom politikom mjerenja zemlje, davanja raznih poticaja trgovini i rudarstvu i drugih načina iskorištavanja materijalnih i društvenih bogatstava. Bio je izvanredno uspješan u tome. Razlozi se, između ostalog, kriju i u ozračju koje je vladalo. Narod je već dvadesetak godina živio u relativnom miru. Nije bilo velikih unutarnjih sukoba, samo nekoliko manjih pobuna, a narod je spremno i s povjerenjem prihvaćao odredbe novog vladara jer je želio mir i napredak. Na svakoga tko je pokušavao unijeti nemir u novi poredak gledalo se s prijezirom, a oni koji su potpomagali centralizaciju i daljnji razvoj mogli su očekivati veliki ugled u očima vladara i naroda.

Ieyasu je imao puno uspjeha i u privatnom životu. Začeo je šestoro djece što je davalo veliku sigurnost i stabilnost samoj vlasti jer se znalo da će se njegova politika nastaviti provoditi i nakon njegovog povlačenja s vladajućeg položaja.

Što se tiče obitelji Toyotomi i sina Hideyoshija, Ieyasu je davao mladome Hideyori niži položaj u krugu svoje obitelji. No, godine 1615. Hideyori se pobunio okupivši veliki broj *ronina*¹⁷ pod svoju vlast. Ieyasu je morao silom slomiti njihov otpor u gradu Osaki, a time i zatrti ostatke obitelji Toyotomi.

17 Ratnici bez gospodara, velika opasnost za vladajuće slojeve zbog nemogućnosti da ih se kontrolira

Uredivši državu, Ieyasu ju je nominalno prepustio svojem sinu Hidetadi 1605. godine, no ostao je i politički i vojno aktivan sve do svoje smrti 1616. godine. Od te godine Edu je i službeno postao prijestolnica Japana. Hidetadi je proširio tamošnji dvorac i gradske objekte. *Daimyoi* koji su prije morali u grad slati samo taoce, sada su i sami morali izgraditi svoje rezidencije u središtu Japana da bi šogun mogao na njih izravno paziti. Do dvadesetih je godina 17. stoljeća Edu narastao iz jednog manjeg gradića u jedan od najvećih gradskih središta tog doba. U vrijeme Hidetadinog nasljednika, Imeitsua, Edu je zahvaljujući njegovim administrativnim, birokracijskim, pravnim i vojnim odredbama kontrole, postao najveći svjetski grad sa više od milijun stanovnika.

Imeitsu je utvrdio sustav *sankin kotai* prema kojemu su *daimyoi* naizmjenice dolazili u Edo. Većina je *daimyoo* morala svaku drugu godinu provoditi u gradu i u tom vremenu tri do četiri puta službeno posjetiti šoguna. U vrijeme njihova izbivanja, djeca i žene te većina vazala ostajali bi u Edu, da bi u slučaju pobune nekog *daimyoo* članovi njegove obitelji poslužili kao taoци. Zbog brojnih vazala tih pokrajinskih upravitelja koji su se morali naseliti u Edo, grad je bio pun *samuraja* koji su kao visoko vojno plemstvo morali plaćati porez gradu u kojemu se nalaze. Zbog velike količine novca i dragocjenosti koje su sakupljene, grad je mogao uzdržavati ogroman broj pučana iz raznih slojeva društva. Povećanjem političke, vojne, kulturne i gospodarske snage Edoa kao prijestolnice, šogun je svojim odredbama vezanim uz grad praktički upravljao cijelim Japanom, odnosno, cijeli je Japan ovisio o prijestolnici.

Iako su u početku članovi obitelji Tokagawa dopuštali *daimyoima* da ostanu dovoljno snažni da bi mogli održati red u svojim pokrajinama, također su ih znali i vješto kontrolirati. Osim uredbe *sankin kotai*, donijeli su određbu o čestim izmjenama pokrajinskih vladara. Tako su sprječavali da se određeni *daimyo* previše ukorijeni u jednoj pokrajini. Podijelili su ih na različite položaje i vrste. Šogunovi izravni vazali koji su upravljali njegovom zemljom nazivali su se *fudai*, a vanjski zemljoposjednici *tozama*. Na strateški važnim područjima postavljali su članove svoje obitelji. Oni su se nazivali *daimyoi shinpan*.

Na vanjsko političkim planu prvi su poglavari obitelji Tokagawa mnogo toga uredili. Ieyasu je krenuo Hideyoshijevim stopama usredotočujući se na Koreju. Umjesto osvajačke i imperijalističke politike svojeg prethodnika, on je zagovarao normalizaciju odnosa i uspostavu trgovačkih veza s Korejom, ali i ostatkom kontinenta. Njegovim je odobrenjem pokrenuta i invazija na Ryukyu otočje.

Njegova je politika prema Europljanima uključivala različite odredbe. Želio je nastaviti s unosnim trgovanjem, no smetala mu je misionarska djelatnost došljaka. U jesen 1613. godine Nizozemski i Engleski trgovci imali su svoje trgovačke postaje u Japanu. Preko njih Ieyasu je bio povezan sa ostatkom trgovačkih putova u jugoistočnoj Aziji. Takva mu je situacija išla u korist, no tijekom vremena se počelo govoriti o tajnim planovima njegova svrgavanja koji su uključivali španjolske i portugalske svećenike, misionare i obraćenike, pa čak i članove njegove vlastite obitelji. Ieyasu je odlučio Španjalcima i Portugalcima zabraniti pristup otočju Japana, a otvorio je vrata luka Nizozemcima i Englezima. Zabranio je kršćanstvo, protjerao misionare te porušio crkve. Optužio je misionare da uništavaju politeizam i političko uređenje u državi. Unatoč velikim naporima nije uspio u potpunosti riješiti problem pirinejskih trgovaca i misionara.

Takvu je politiku nastavio i njegov nasljednik Hidetada. U dvadesetim je godinama 17. st. istjerao većinu misionara, porušio crkve, a obraćenike prisilio na pokajanje ili ih protjerao. Smaknuto je između četiri i pet tisuća kršćana.

Njegov je nasljednik zapao u veće probleme. Tijekom tridesetih godina 17. st. Iemitsu je zapao u problematične odnose s Europljanima, a zbog toga i u sukob sa stanovništvom koje je imalo koristi od njihove prisutnosti. Zabranio je Portugalcima pristup japanskim lukama, a Japancima da putuju u inozemstvo. Ozakonio je puno strože propise kontrole trgovačkih postaja, luka i misionarske djelatnosti. A tada su 1637. godine loš urod, a potom glad i lokalni neredi, doveli do velike pobune na poluotoku Shimabara i otoku Kyushua. Vojska od 25.000 ljudi ubrzo je bila potučena, a propisi još poštoženi.

DRŽAVNI USTROJ - BAKUHAN

Prvi su šoguni obitelji Tokugawa vodili veliku brigu o važnim *daimyoima* nagovarajući ih ili prisiljavajući na blisku suradnju i poštivanje njihovih odredbi. *Daimyoi* su kao velikaši i njihovi časnici imali gotovo jednaku samostalnost koju su uživali u vrijeme Hideyoshija. *Daimyoi* su zadržali vlastitu vojsku, tijela uprave, porezni sustav, sustav vlasti, obranu te utvrde uz granice svojih pokrajina. Do kraja 17. st. oni su sve više mijenjali svoje lokalne sustave po uzoru na šogunatski sistem upravljanja. Do kraja stoljeća prilagodili su rutinu koja je bila osnovica stabilnosti u državi. Suradnja središnje vlasti pod obitelji Tokogawa i *daimyoa* stvorila je uređeni sustav nadzora *bakuhan taisei*, koji je čitavu državu obuhvatio zajedničkom političkom kulturom, stvorivši tako najčvršći politički i vojni poredak u povijesti Japana. Snaga tog ustroja ležala je na načelima nadzora zemlje i zemljoposjednika. Upravo su zato vladari obitelji Tokogawa mogli stvoriti široku i razgranatu piramidu vlasti koja je, pomoću općeg porasta broja stanovnika u vrijeme nakon *sengokua* te planskom i kontrolirano intenziviranom poljoprivredom, mogla bez većih izgreda ili kriza u državi sakupiti ogromna sredstva povećavanjem poreza s dotadašnjih 6% na 25-35%.

Većinu su zemlje nadzirali *daimyoi* dok su *bakufu* i njihovi manje važni vazali (*hatamoto* i *gokenin*) držali samo jednu četvrtinu zemljišta. Druge su skupine vladale gotovo nebitnim manjim dijelovima Japana. Slavna svetišta i nekolicina stanovnika dvora također su spadala u zemljoposjednike, ali više kao financijska poveznica kojom su vladali šoguni nad *daimyoima*, a oni nad svojim vazalima.

U dvadesetim je godinama 17. st. bilo ukupno oko 240 *daimyoa*, odnosno 105 *tozama*, 115 *fudajia* i 20 *shinpana*. Od toga je samo manji dio imao veća imanja; većina je *daimyoa* upravljala manjim imanjima od 10.000 kokua do možda 50.000 kokua u procijenjenom urodu, a te su brojke odgovarale i broju stanovnika na području kojim su vladali. Od deset najvećih područja osam su držali *tozami*. *Shinpan* velikaši imali su u pravilu u svom vlasništvu manja imanja, a najmanja su imali *fudaiji*. Nijedan *fudaiji* nije obuhvaćao više od 100.000 kokua zbog čega su njihovi vladari kao viši časnici *bakufua* bili ograničeni u svojem djelovanju.

Za razliku od velikih *daimyoa* s mnogo zemlje, dvorska je vjerska elita zadržavala mala područja koja su bila pod vlašću *bakufua*. Usto su vladari složenim zakonima regulirali odnose dvora, *kugea* i crkvenih dostojanstvenika. Za razliku od *bakufua*, *daimyoi* i svećenstvo nisu imali niti prava sudjelovati u vlasti, niti imati položaje na dvoru, pa čak niti obavljati one najniže činovničke poslove. Time su šoguni sprječavali njihovo uplitanje u vlast i moguće svrgavanje ili nametanje politike dvoru. Pravila su u cjelini nastojala ve-

likaše i svećenstvo priviknuti na uredan i kulturnan, potpuno apolitičan život. Članovi *bakufu* plemstva upravljali su kraljevim posjedima kao *daimyo fudai*. Iz njihovih se slojeva biraju i službenici na dvoru šoguna kao njegovi savjetnici, činovnici, razni ministri, suci, i dr., no oni nisu imali velike posjede- tako su šoguni ograničili njihovu materijalnu moć, a i mogućnost manevriranja i potkopavanja vlasti šoguna. Zauzvrat su imali velik ugled u društvenom životu Japana. S druge strane, *daimyoi* nisu imali pravo na sudjelovanje u politici dvora, ali su upravljali puno većim zemljištima s vlastitom upravom temeljenom na sustavu uprave na dvoru.

Personalna je politika državne službe namijenjena samo za vazalne odnose u državi, a visina položaja ovisila je o vazalovu nasljednom položaju. Tako su viši službenici bakufua dolazili iz redova starijih šogunovih vazala, a *daimyo fudai*, niži šogunski vazali koji su bili u vazalnom odnosu i prema *fudaima*, *hatamoto* i *gokenin*, obavljali su niže poslove ili poslove pratioca i čuvara. Slično se odvijalo i na dvoru *daimyoo*. Tamo je nekolicina viših službenika nasljeđivala tu poziciju, dok su niže službe rezervirane za vazale na nižim položajima. Cijeli se sistem uprave i zakonodavstva do kraja 17. st. toliko usavršio da su postojali točno predviđeni načini stanovanja, odijevanja, svakodnevnog ponašanja, nošenja i rukovanja posebnim oružjem i dužnosti. Taj je strogo hijerarhijski nasljedni birokratski sustav omogućio dugo razdoblje mira, stvarajući gotovo fanatičnu ideologiju zasnovanu na Konfucijevu učenju o idealima vlasti i vladanja.

ZAKLJUČAK

U sedamdesetim je godinama 16. st. jedan od *daimyoo*, Oda Nobunaga, preuzeo vlast nad srednjim Japanom nadvladavši mjesne *daimyoe*. Koristeći materijalnu vrijednost i ljudsku snagu, od svojih je zemljišta napravio izuzetno bogato i razvijeno područje koristeći se njime za daljnje napredovanje. Nakon Nobunagine smrti 1582. godine njegov narednik Toyotomi Hideyoshi pobijedio je suparnike te u vrlo kratkom vremenu ovladao područjem koje je Nobunaga držao pod svojom vlašću. S takvom je baštinom ubrzo uspio pokoriti i ostatak Japana, pa čak i kovati planove za osvajanje Koreje, Kine i Indije. Ti su planovi propali njegovom smrću 1598. Nobunagin suradnik Tokugawa Ieyasu je nadvladao svoje suparnike u borbi za Hideyoshijevu ostavštinu te uveo red i poredak temeljen na zakonima i odredbama Nobunage i Hideyoshija. To je samo kratki opis događaja koji su doveli do uspostave izrazito organiziranog sustava koji je bio daleko ispred bilo kojeg drugog državnog uređenja poznatog zapadnoeuropskom čovjeku.

Osmišljen je sustav odlično funkcionirao omogućivši malom čovjeku miran život. O brzini kojom su se odvijali ti događaji svjedoči činjenica da su sve tri ličnosti zaslužne za uspostavu ovog poretka, *bakuhan*, pripadnici iste generacije: razlika između najstarijeg i najmlađeg je osam godina. Sustav zapovjedništva u bakufuu izvrstan je primjer kako je bakuhan djelovao. Po njemu je skupina od četiri do pet visokih šogunovih vazala činila *roju* ili skup starijih vijećnika, a dolazili su iz redova *daimyo fudai*. Zajednički su vodili općedržavne poslove dok su njihovi vazali, *hatamoto* ili *gokenin*, služili kao činovnici s nižim administrativnim ovlastima. Središnji je ured za financije (*kanjoshō*) nadzirao načelnike općine (*daikan*), koji su upravljali područjem pod vlašću *daimyoo*, te vodio brigu o tome da seoski poglavari (*shōya*) i njihovi podređeni održavaju mir i šalju zakonom pro-

pisani porez. U Edou i drugim gradovima bakufua gradski su suci (*machi bugyo*) nadzirali susjedne poglavare koji su održavali red i mir te provodili posebne zahtjeve središnje vlasti, više-manje nalik na današnju policiju. Osim sudskog reda koji se brinuo za red u gradovima, postojali su i uredi unutar bakufua za nadzor hramova i svetišta, rijeka i putova, luka, šuma, eksploataciju rudnih bogatstava, kovanje novca, skladištenje viškova uroda. Postojao je čak i ured za popravke i izgradnju javnih gradskih institucija, velike manufakture za proizvodnju oružja koje su bile pod kontrolom središnje vlasti, vatrogasne i ostale službe za pomoć stanovništvu pri prirodnim nepogodama. Isto je, ali skromnije i u skladu s veličinom posjeda, uređenje imao i dvor pokrajinskih *daimyoo*. Zbog takvog je sustava cijela zemlja bila vrlo decentralizirana, ali ipak pod jakim utjecajem i kontrolom središnje vlasti u Edou. Ovaj je državni sustav donio mir i blagostanje Japanu nakon dugog razdoblja bezvlašća. Trajao je kroz gotovo cijelo razdoblje ranog modernog doba Japana.

Osobno me je zaprepastila brzina preobrazbe društva, ali i nevjerojatno velika upornost, domišljatost i kreativnost ljudi koji su iz potpunog kaosa i anarhije stvorili državu zasnovanu na dogmatičnom redu i disciplini. Gotovo svaki trenutak njihova života bio je određen nekim pravilom, no unatoč tolikim restrikcijama i obvezama to je društvo stvorilo nevjerojatnu kulturu i umjetnost: čak su i najveći ratnici objavljivali ugledne zbirke poezije.

LITERATURA

Hall, John Whitney; 2002, *The Cambridge History of Japan: Vol. 4 Early Modern Japan*, Cambridge University Press.

Totman, Conrad D.; *Povijest Japana*, Zagreb, Barbat, 2003.

Totman, Conrad D.; *Early Modern Japan*, University of California Press, 1995.

Ali El Baghdadi:

THE SOCIETY OF JAPAN IN THE MODERN ERA

Summary

Events that marked European history in the late 15th and early 16th century slowly ended the Middle Ages. Europe had opened up to a world of knowledge and new ideas and began to comprehend that there is room for development of humanity, not its disappearance. This process of European renaissance coincides with huge social, religious and, particularly, economic changes that had an incomprehensible effect on the Japanese isles and their society. In this period of world history, we cannot talk of certain connections between the European civilization and the Far East. However, the relations between them intensified during a fierce colonization led by imperialistic ambitions of the major European powers. Although there were no commercial and cultural ties, political changes in Japan assumed all features of Western autocratic monarchies.

During 14th and 15th century, Japan fell into a deep depression and chaos. Japan's shogun (Emperor) was powerless and under control of the powerful daimyos (landlord in Japan). But in the mid 16th century, a daimyo named Oda Nobunaga, seized power over middle Japan by overpowering local daimyos. Using both materialistic and human power, he transformed it into a very rich and developed area, introducing a new kind of rule. After Nobunaga's death in 1582, his army commander Toyotomi Hideyoshi defeated his opponents and in a very short time took control of the area Nobunaga once held under his rule. With such a heritage he soon managed to conquer the rest of Japan and soon felt so powerful he launched a full-scale invasion on Korea, and planned the conquest of China and India. His plans were ruined by his death in 1598, but his assistant Tokugawa Ieyasu soon overcame all threats and opponents in a great battle near the town of Sekigahara, and introduced an order based on laws and regulations made by Hideyoshi and Nobunaga, calling himself the "Emperor of Japan". This is a brief description of the events that led to the establishment of a highly organized system (the time of Early Modern Japan) that was far ahead of any other state organization comprehensible to Western man of that time.

The designed system functioned very well, allowing common man to live a quiet life. The pace at which these events took place is also incredible. All three persons responsible for the establishment of this order, known as bakuhan, were members of the same generation. Daimyoi lords and their officers had almost the same autonomy as before: maintaining the country's army, government bodies, tax systems, borders, etc., but now suffered control of an immense central government under the ruling dynasty which held them under constant survey, without any role in big-scale politics.

By the end of the century, daimyos have adapted to the routine of the court that was the basis of stability in the country. Cooperation between the central authorities (Tokogawa dynasty) and their daimyos resulted in a perfect monitoring system (known as bakuhhan Taisei), which covered the entire country. The nation shared and accepted new rules as their political culture and a way of life, thus creating the strongest political and military order in the history of Japan.